

УНІВЕРСІТЭТ

Газета Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта

28 сакавіка 2008 года, № 6-7 (1978-1979)

ПАДЗЕІ

ЗАХАПЛЯЛЬНЫЯ ПЕРСПЕКТЫВЫ БДУ

Наведванне Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь Аляксандрам Лукашэнкам 12 лютага новага вучэбнага корпуса ўніверсітэта на Кальварыйскай, 9 і сустрэча яго са студэнтамі БДУ мелі знамянальны для нашай ВУН працяг — прыняцце Пратакала даручэнняў кіраўніка краіны ўстановам і органам улады рэспублікі.

Згодна з гэтым дакументам Савету Міністраў даручана распрацаваць з нагоды 100-годдзя БДУ "Праграму развіцця Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта на перыяд да 2021 года". Ураду краіны даручана таксама ўключыць аб'ект "Вучэбна-лабараторны корпус БДУ на Прывакзальнай плошчы" ў Дзяржаўную інвестыцыйную праграму на 2009 год і падрыхтаваць у двухмесячны тэрмін праект прававога акта аб кампенсацыі Белдзяржуніверсітэту ў бягучым годзе кошту выплачанага ім у 2003-2008 гг. падатку на дадатковы кошт пры набыцці тавараў (работ, паслуг) для будаўніцтва згаданага аб'екта са сродкаў рэспубліканскага бюджэту для пагашэння БДУ адпаведных крэдытаў.

Міністэрства інфармацыі сумесна з Міністэрствам адукацыі і Белдзяржуніверсітэтам павінны да 1 чэрвеня 2008 года ўнесці прапановы аб мэтазгоднасці адкрыцця на базе БДУ тэлевізійнага адукацый-

Злева направа: рэктар БДУ Васіль Стражаў, Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка і міністр адукацыі РБ Аляксандр Радзькоў падчас наведвання кіраўніком дзяржавы новага вучэбнага корпуса БДУ на Кальварыйскай, 9.

нага канала. Акрамя таго, згаданыя міністэрствы пры ўдакладненні бюджэту на 2008 год мусяць прадугледзіць у БДУ павелічэнне штатнай колькасці абслуговага персаналу ўведзенага ў эксплуатацыю вучэбнага корпуса па вул. Кальварыйскай, 9 з улікам наяўнасці ў ім тэлевізійнага вучэбнага цэнтры і філіяла бібліятэкі. Таксама БДУ сумесна з Міністэрствам інфармацыі і нацыянальнымі тэлекампаніямі распрацуе сістэму захадаў па выкарыстанні тэлевізійнага цэнтры для павелічэння яго "пазабюджэтных даходаў і стварэння камерцыйна выгаднай, канкурэнтаздольнай тэлепрадукцыі і ўнясе адпаведныя прапановы ў Адміністрацыю Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Мінскі гарвыканкам, у сваю чаргу, забяспечыць у 2008-2009 гг. знос старога будынка па вул. Караля, 34 і выдзеліць адпаведны зямельны ўчастак БДУ пад будаўніцтва інтэрната для аспірантаў і маладых выкладчыкаў.

Яшчэ плануецца, што гарадскія ўлады разам з Міндакацыі і Белдзяржуніверсітэтам вырашаць у 2008 годзе пытанне будаўніцтва жыллага дома з дзяржаўнай падтрымкай для прафесарска-выкладчыцкага складу і навуковых супрацоўнікаў БДУ, якія стаць на ўліку тых, хто мае патрэбу ў паліпшэнні жыллёвых умоў.

Дарэчы, у дакуменце ёсць адказ і на пытанне аб сацыяльна-эканамічным развіцці г. п. Плешчаніцы Лагойскага раёна, якое прагучала 12 лютага падчас сустрэчы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь Аляксандра Лукашэнка са студэнтамі БДУ. Адпаведныя прапановы на разгляд кіраўніку дзяржавы даручана ўнесці Мінскаму аблвыканкаму да 1 мая 2008 г.

Кантроль за выкананнем дадзеных даручэнняў ускладзены на Савет Міністраў Рэспублікі Беларусь.

**Падрыхтаваў
Сяргей ШАФАЛОВІЧ
Фота БелТА**

ДАСЯГНЕННІ

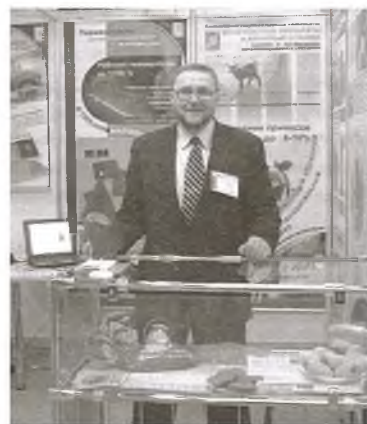
ПРЫЗНАННЕ НАШЫХ НОУ-ХАУ

Навукова-тэхнічная прадукцыя БДУ ганаравана 11-цю медалямі на VIII Маскоўскім міжнародным салоне інавацый і інвестыцый, які прайшоў у расійскай сталіцы з 3 па 6 сакавіка. З гэтых узнагарод 4 — залатыя, 1 — срэбная і 6 — бронзавыя. Акрамя таго, дэлегацыя БДУ прывезла 2 дыпламы і 2 памятныя медалі Міжнароднага фонду біятэхналогіі імя акадэміка І. М. Блахіной.

Варта адзначыць, што тэхналогія бесперапыннага атрымання дызельнага біяпаліва з рапсавага алею заваявала прэстыжнае II месца ў Гран-пры Міжнароднага салона інавацый і інвестыцый, атрымаўшы вялікі залаты медаль. Акрамя таго, залатыя медалі ўзялі лекавы сродак "Нітаргал", які валодае сасударазшыральнымі і антыагрэгантнымі ўласцівасцямі; высокаэфектыўная сарбіцыйная прадукцыя і комплекс абсталявання для яе вырабы; сумесь абгачальнай харчовай "Мальва" і хлеб бездражджавы з яе прымяненнем.

Міжнародны салон інавацый і інвестыцый з'яўляецца най-

буйнейшым у Расіі і унікальным навукова-тэхнічным форумам вынаходцаў, распрацоўшчыкаў высокатэхналагічнай прадукцыі і інвестыцыйных праектаў. Падчас апошняга Салона было выстаўлена больш за 500 распрацовак вучоных краін СНД. Белдзяржуніверсітэт дэманстраваў 47 экспанатаў па наступных кірунках: энергетыка і энергазберажэнне, інфармацыйна-тэлекамунікацыйныя сістэмы, жывыя сістэмы, нанатэхналогіі і нанаматэрыялы, рацыянальнае прыродакарыстанне, тэхналогіі бяспекі і барацьбы з тэрарызмам. Акрамя таго, інфармацыя яшчэ па 300 распрацоўках была даступная з

Намеснік начальніка НДЧ-ГУН Мікалай Касцюк з экспазіцыяй БДУ.

базы даных навукова-тэхнічнай прадукцыі БДУ.

Падчас працы выставы стэнд нашага ўніверсітэта наведлі каля 100 спецыялістаў; з 50-цю прадстаўнікамі розных фірмаў, прадпрыемстваў, арганізацый і навуковых цэнтраў з Расійскай Федэрацыі, Сербіі, ЗША, В'ет-

нама, Украіны былі праведзены перамовы наконт супрацоўніцтва і дасягнутыя канкрэтныя дамоўленасці пра накіраванне камерцыйных прапановаў, звязаных з набыццём прадукцыі.

Найбольшую цікавасць у будучых заказчыкаў выклікалі тэрмаўстойлівыя кампазіцыйныя матэрыялы, тэхналогія атрымання дызельнага біяпаліва, абсталяванне для вытворчасці прадукцыі з пенаполіуретану, тэхналогія і абсталяванне для перадпаяўнай апрацоўкі розных відаў насення, тэхналогія сінтэзу ветэрынарных прэпаратаў мікраэлементаў металаў, генератары сігналаў адвольнай формы "АГЕНТ", лічбавыя ацыяграфы "БОРДО", фітакампазіцыі і дабаўкі для хлебабулачных вырабаў.

БДУ ўдзельнічаў у гэтым форуме ўжо пяты раз, і заўсёды навукова-тэхнічная прадукцыя ўніверсітэта адзначалася высокімі ўзнагародамі.

**Іван КРАЎЦЭВІЧ,
спецыяліст упраўлення інавацый і інвестыцый**

**СЁННЯ
Ў НУМАРЫ:
"ІНАВАЦЫЙНАЯ
ДЗЕЙНАСЦЬ —
ГЭТА НЕ ТОЛЬКІ
АРГАНІЗАЦЫЙНАЯ
РАБОТА..."**

З даклада прарэктара Уладзіміра ПАНЬКОВА аб развіцці навукі ў БДУ за 2007 год.

Стар. 2-3

**НАВУКАЁМІСТАЯ
ВЫТВОРЧАСЦЬ
У ПАШАНЕ**

Інтэрв'ю з дырэктарам КБСТ БДУ Уладзімірам КАРПІЛОВІЧАМ.

Стар. 4

**БРСМ
ВЫЗНАЧЫЎСЯ
З ЛІДАРАМ**

Адбыліся выбары новага сакратара ў ГА "БРСМ" нашага ўніверсітэта.

Стар. 5

**ВЕСТКІ
З РЕКТАРАТА**

РЕКТАР БДУ Васіль Стражаў 20-22 сакавіка наведаў Вільнюскі ўніверсітэт. Падчас сустрэчы з кіраўніцтвам гэтай ВУН былі абмеркаваныя шляхі далейшага развіцця двухбаковага партнёрства.

ДАМОВА аб супрацоўніцтве паміж БДУ і Тульскім дзяржаўным педуніверсітэтам падпісана 17 сакавіка ў Мінску кіраўнікамі абедзвюх ВУН Васілём Стражавым і Надзеяй Шайдэнка. ТДПУ ўваходзіць у пяцёрку найлепшых педагагічных ВУН Расіі.

УМОВЫ жыцця і навучання ў БДУ студэнтаў з Нігеры абмеркавалі 20 сакавіка падчас сустрэчы ў Мінску камісар па адукацыі ўрада штата Байелса Брыгідзі Сільвія Цімі Фулуду і прарэктар Уладзімір Ключыя. У гутарцы браў удзел таксама Часовы Павераны ў справах Нігеры ў Расіі спадар Оё.

ПРАРЭКТАР па навуковай рабоце Уладзімір Панькоў з 18 па 23 сакавіка наведаў Прагу, дзе правёў перамовы з генеральным сакратаром Асацыяцыі інавацыйнага прадпрыемства Паўлам Швейдам і Паслом Беларусі ў Чэхіі Уладзімірам Марковічам наконт удзелу БДУ ў стварэнні супольнага інавацыйнага цэнтры "Чэхія-Беларусь".

ПАСЯДЖЭННЕ Вучонага савета БДУ адбылося 24 сакавіка. Яно было прысвечана абмеркаванню вынікаў фінансава-гаспадарчай дзейнасці. З асноўным дакладам выступіў прарэктар па эканоміцы і інвестыцыях Уладзімір Спірын.

Наводле інфармацыі прэс-службы БДУ

"ІНАВАЦЫЙНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ – АЛЕ НАЙПЕРШ ЭКАНОМІКА, ПРЫЦЯГНЕННЕ

3 даклада прарэктара па навуковай рабоце Уладзіміра ПАНЬКОВА аб развіцці навукі

Паважаныя калегі! Сёння мы падводзім вынікі навуковай і інавацыйнай дзейнасці універсітэта ў 2007 г. За гэты час адбылося некалькі важных падзей, што вызначаюць стратэгію навуковай дзейнасці ў краіне. Найперш, гэта зацвярджэнне Праграмы інавацыйнага развіцця да 2010 г., у выкананні якой БДУ бярэ актыўны ўдзел. Восенню прайшоў I З'езд беларускіх вучоных, і мы спадзяёмся, што комплекс пазначаных рашэнняў і запланаваных мерапрыемстваў будзе неўзабаве здзейснены. У сваім дакладзе год таму я гаварыў пра пэўныя падыходы да арганізацыі навукова-інавацыйнай дзейнасці ва

У маі 2007 г. быў арганізаваны навукова-практычны семінар з кіраўнікамі аддзелаў і службаў Мінскага трактарнага завода (МТЗ). Гэта мерапрыемства садзейнічала таму, што НДІ прыкладных фізічных праблем і МТЗ падпісалі дамову, узгодненую з Міністэрствам прамысловасці РБ, на пастаўку сістэмы кіравання расходамі газаў для шахтавых электрапячэй. Агульны кошт праекта складае каля 180 млн руб. Прычым супрацоўніцтва з МТЗ працягваецца, і новы праект на суму каля 150 млн руб. уключаны ў заводскі план. Паводле вынікаў семінара летась была падпісаная яшчэ адна дамова на пас-

фірмая навука вызначае ўзровень навукова-тэхнічнага развіцця любой краіны. Таму мы павінны актывізаваць узаемадзеянне з галіновай навукай ці, дакладней, з распрацоўшчыкамі на вытворчасцях. Са стварэннем навукова-тэхнічных цэнтраў Нацыянальнай акадэміі навук Рэспублікі Беларусь у нас з'яўляецца магчымасць працаваць з прамысловасцю праз гэтыя структуры. Якім жа чынам арганізаваць такое ўзаемадзеянне? Падыходы могуць быць такімі: навукоўцы павінны зрабіць трансфер распрацовак, вызначыць перспектывы прасоўвання прадукцыі на будучыя рынкі; распрацоўшчыкі – ставіць задачы, адштурхоўваючыся ад прамысловых прадпрыемстваў, і адаптаваць новаўвядзены да нашай эканомікі. Імкненне ўсталяваць такую сувязь мусіць быць узаемным. Трэба як мага хутчэй выбіраць і закупляць адпаведныя тэхналогіі, адаптаваць іх да нашых умоў, ствараць на месцы неабходнае абсталяванне.

завершаны праект па стварэнні прамыслова-эксперыментальнай мікрахвалевай устаноўкі для перадапаяўной апрацоўкі насення льну і праведзены яе палывы выпрабаванні ў 4-х абласцях Рэспублікі Беларусь.

праграм фундаментальных даследаванняў, 2-х дзяржаўных і 1-й галіновай навукова-тэхнічных праграм.

Сярод асноўных дасягненняў па дзяржаўных праграмах фун-

Слайд 1.

універсітэце. Сёння надыйшоў час справаздачы аб зробленай працы, выкананні плана канкрэтных мерапрыемстваў.

На працягу мінулага года мы перагледзелі дзейнасць інавацыйнага аддзела Галоўнага ўпраўлення навукі. Супрацоўнікі былі зарыентаваны на наладжанне гарызантальных сувязяў з міністэрствамі і прадпрыемствамі рэальнага сектара эканомікі. Прычым з міністэрствамі, што валодаюць максімальнымі, у параўнанні з іншымі, аб'ёмамі сваіх інавацыйных фондаў. Такім чынам выбудовалася сістэма адносін, якая ставіла сваёй задачай зняць з распрацоўшчыка цяжкія праблемы, што ўзнікаюць пры яго кантакце з вытворцамі, вызваліць навукоўца ад рашэння не ўласцівых яму задач.

Інавацыйная дзейнасць – гэта не толькі арганізацыйная работа, але найперш эканоміка, прыцягненне фінансавых сродкаў, кіраванне імі. Таму для больш эфектыўнага правядзення інавацыйных працэсаў было прынятае справядлівае рашэнне стварыць ва ўніверсітэце ўпраўленне інавацый і інвестыцый. Гэтае рашэнне далкам сучаснае з пастановай Міністэрства адукацыі РБ, дзе гаворыцца пра неабходнасць наяўнасці асобных інавацыйных структур у высэйшых навуковых установах.

Спынюся на мерапрыемствах, арганізаваных структурамі суправаджэння навуковай дзейнасці, якія прывялі да перадачы ў прамысловасць нашых распрацовак.

таўку трох устаноўк беспаветранага распылення раздзяляльных пакрыццяў.

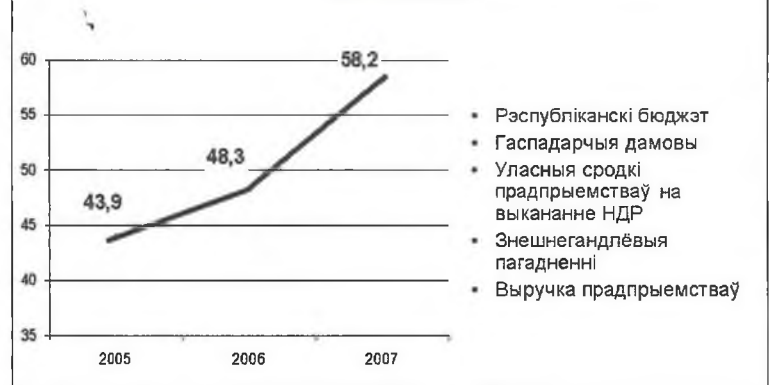
Спецыялісты МТЗ таксама зацікавіліся прадукцыяй НДІ фізіка-хімічных праблем. Так, на падпісанні знаходзіцца дамова па пераўтварэнні вадкіх адкідаў у цвёрды від паліва на суму 50 млн руб.

Спынюся на самых значных дасягненнях універсітэта ў галіне інавацыйнай дзейнасці ў 2007 г.:

- у межах Дзяржаўнай праграмы інавацыйнага развіцця Рэспублікі Беларусь на 2007–2010 гг. паводле тэхналогіі, распрацаванай у НДІ ФХП БДУ, на базе ГАА "Гродна Азот" наладжана новая вытворчасць метылавых эфіраў тлустых кіслот магутнасцю 3 тыс. т і змяшанага дызельнага біяпаліва магутнасцю 60 тыс. т, якога ў 2007 г. было выпушчана 12 тыс. т;

- у межах задання ДНТП "Новыя лекавыя сродкі" распраца-

Слайд 2. ФІНАНСАВЫЯ СРОДКІ, АТРЫМАНЫЯ АД НАВУКОВАЙ І НАВУКОВА-ТЭХНІЧНАЙ СФЕРЫ КОМПЛЕКСА БДУ (у млрд руб.)

У лістападзе быў арганізаваны семінар-біржа разам з Міністэрствам сельскай гаспадаркі і харчавання РБ. Цікавае выклікалі практычна ўсе распрацоўкі, і сёння ўжо ёсць канкрэтыя вынікі сумеснай дзейнасці ў галіне перадапаяўной апрацоўкі насення, ветэрынарных прэпаратаў і г. д.

Гэта толькі некалькі прыкладаў эфектыўнага суправаджэння навуковых даследаванняў, здзейсненых сёлета.

На I З'ездзе беларускіх вучоных было заўважана, што

ваны арыгінальны лекавы прэпарат "Працэлан", які валодае крываспыняльным эфектам. У 2007 г. вытворчасць прэпарата ў выглядзе сурвэтак і мазі асвоена на РУП "Барысаўскі завод медпрэпаратаў";

- у ННДЦ прыкладных праблем матэматыкі і інфарматыкі ў межах спецыяльных дзяржаўных праграм распрацаваны рэспубліканскія стандарты, што замацоўваюць нацыянальны крыптаграфічныя алгарытмы шыфравання;

Слайд 3. Навуковыя публікацыі

Год	2005	2006	2007
Артыкулы ў часопісах	4184	4318	5647
У т. л. за мяжой (не ў СНД)	735	559	744
Тэзісы на навуковых канферэнцыях	2423	2333	2486
Усяго навуковых публікацый	6607	6651	8133

Свой унёсак зрабілі і навукоўцы гуманітарнага напрамку. На гістарычным факультэце выпушчана манаграфія "Гісторыя і гістарыяграфія: Савецкі Саюз 1930-х гадоў у працах англа-амерыканскіх гісторыкаў і палітолагаў".

Факультэт міжнародных адносін выканаў два інавацыйныя праекты: "Беларусь у палітыцы заходніх і суседніх дзяржаў" і "Навукова-аналітычнае забеспячэнне знешнепалітычных мерапрыемстваў Рэспублікі Беларусь на знешнім і высокім узроўні".

На эканамічным факультэце створаны вопытны ўзор Міжнароднага цэнтра электроннага гандлю, прызначанага для маркетынгу, прасоўвання прадукцыі беларускіх прадпрыемстваў на знешнія рынкі.

У Цэнтры праблем развіцця адукацыі БДУ распрацавана канцэпцыя Дзяржаўнай праграмы развіцця інавацыйнай адукацыі на 2008–2010 гг. і на перспектыву да 2015 г.

Юрысты-навукоўцы ўдзельнічалі ў распрацоўцы і навуковай экспертызе праектаў нарматыўных актаў, а таксама ў навуковым каментаванні дзеючых кодэксаў і законаў Рэспублікі Беларусь.

У 2007 г. усе мы адчулі ўзмацненне дзяржаўнага кантролю за вынікамі навуковай дзейнасці, з'явіліся дакументы, што вызначаюць новыя ўмовы і парадак у сістэме падрыхтоўкі кадраў высэйшай кваліфікацыі.

Летась БДУ працягваў выкананне заданняў дзяржаўных праграм фундаментальных і прыкладных навуковых даследаванняў на 2006–2010 гг. Агульны аб'ём фінансавання навукова-даследчых вопытна-канструктарскіх работ (НДВКР) у нас складае каля 40 млрд руб.

БДУ з'яўляецца галоўным выканаўцам 15-ці дзяржаўных

даментальных і прыкладных навуковых даследаванняў можна адзначыць наступныя.

Па праграме "Інфатэх" створаны метады маштабавання элементаў дынамічнага дыяпазону мінімальна залішняй мадулярнай сістэмы лічэння, якая складае аснову для сінтэзу ўсіх нямодульных працэдур, што адносяцца да распрацоўкі мультыпрацэсарнай паралельна-кальцовай тэхналогіі хуткіх і дакладных вылічэнняў.

Па праграме "Крысталічныя і малекулярныя структуры" ўстаноўлены заканамернасці кіравання глыбінёй і механічнымі ўласцівасцямі мадыфікаванага слоя ўзораў, якія ўтвараюць сістэму "тонкае пакрыццё – падложка", пры ўздзеянні на іх кампрэсійным плазмавым струменем.

Па праграме "Біялагічная інжынерія і біябяспека" ўстаноўлены новы закон навучаня нейронаў гіпакампа мозга, заснаваны на эфекце сінаттычнага дэлатэнцыявання.

Па праграме "Матэматычныя мадэлі" атрыманы канструктыўныя ўмовы эргадычнасці і колькасца ўстойлівых алгарытмы знаходжання інварыянтнай меры шматмерных ланцугоў Маркава з катастрофічнымі пераходамі.

Па праграме "Высокаэнергетычныя, ядзерныя і радыяцыйныя тэхналогіі" распрацаваны спосаб сінтэзу пакрыццяў на цвёрдым сплаве, які дазваляе на працоўных паверхнях цвёрдасплаўнага інструмента фармаваць пакрыццё, што складаецца з цвёрдых раствораў двайных нітрыдаў металаў.

Па праграме "Фізіялагічная актыўныя рэчывы" распрацавана аснова для выбару аптымальных структур вытворных трыфтораэтафенону з мэтай стварэння высокаселектыўных экстрацыйных сістэм і іонаселектыўных электродаў для значэння аналгетыкаў у лека-

ГЭТА НЕ ТОАЬКІ АРГАНІЗАЦЫЙНАЯ РАБОТА, ФІНАНСАВЫХ СРОДКАЎ, КІРАВАННЕ ІМІ"

і інавацыйнай дзейнасці ў Белдзяржуніверсітэце за 2007 год на Вучоным савеце БДУ 25 лютага

Слайд 4.

Абарона дысертацый аспірантамі выпуску 2005 г.

Факультэт	Выпуск 2005 г.	Абарона ў тэрмін	Абароны ў 2006-2008 гг.	% абарон у 2005-2008 гг.
Біяфак	10	2	6	80
Філфак	20	5	5	50
Хімфак	17	4	4	47
ММФ	10	1	3	40
ФМА	16	4	2	37,5
Гістфак	22	0	8	36
ФРФіЭ	6	2	0	33,3
Фізфак	13	0	4	30,8
ФПМІ	10	2	0	20
ФФСН	21	2	2	19
Юрфак	20	1	2	15
Эканамфак	11	1	0	9
Геафак	5	0	0	0
Журфак	4	0	0	0
Усяго	185	24	36	32,4

вых формах, адрозных праста- той выканання і высокай дак- ладнасцю.

Усяго ў 2007 г. ва ўніверсітэ- це выконвалася 1230 тэм. Ды- наміка выканання тэм за 3 гады паказана на слайдзе 1. Істотна тое, што ў мінулым годзе адбы- лася павелічэнне колькасці гас- падарча-дагаварных работ. Фінансавыя сродкі навуковай і навукова-тэхнічнай сферы ком- плекса БДУ ў 2007 г. павялічы- ліся і склалі 58,2 млрд руб. У тым ліку расходы на выканан- не навуковых даследаванняў склалі 39,5 млрд руб., а заробак унітарных прадпрыемстваў – 19,7 млрд руб. (гл. слайд 2). Такім чынам, можна справяд- ліва канстатаваць прыбытко- васць навуковай сферы ўнівер- сітэта.

У 2007 г. агульная колькасць навуковых выданняў склала 936 найменняў, з якіх 136 – ма- награфіі, 550 – падручнікі і ву- чэбныя дапаможнікі (у тым ліку 218 з грыфам Міністэрства адукацыі), 50 – зборнікі навуко- вых прац, 111 – зборнікі тэзісаў дакладаў на канферэнцыях.

У справаздачным годзе значна павялічылася колькасць публі- кацый (гл. слайд 3). Супра- цюўнікі БДУ апублікавалі 5647 артыкулаў (у тым ліку за мяжой – 744), і 2486 тэзісаў дакладаў на навуковых канферэнцыях (за мяжой – 403). Было апублікава- на 1264 працы, аўтарамі (сааўта- рамі) якіх з’яўляюцца студэнты. Хочацца адзначыць істотную

колькасць публікацый за мя- жой. Праведзены аналіз імпакт- фактараў замежных публікацый паказаў, што навуковыя дасле- даванні ў БДУ праводзяцца на сусветным узроўні і вынікі публі- куюцца ў выданнях, якія ма- юць значную вагу ў сусветнай на- вуковай супольнасці. Разам з тым, колькасць такіх публіка- цый магла быць большай.

На базе БДУ ў 2007 г. было арганізавана 113 навуковых і навукова-практычных мера- прыемстваў (канферэнцыі, семі- нары, пасяджэнні і г. д.), у тым ліку міжнародных – 62, рэспублі- канскіх – 24, універсітэцкіх – 27, у якіх удзельнічалі 11 112 чалавек.

Галоўным упраўленнем на- вукі распрацавана сістэма пад- трымкі навуковых супрацоўні- каў, якія ўдзельнічаюць у ме- рапрыемствах рознага ўзроўню. Для ўдзелу ў міжнародных кан- ферэнцыях, сімпозіумах, семі- нарах за кошт сродкаў, што вы- даткоўваюцца дзяржавай, наву- коўцам аказваецца фінансавая падтрымка. У 2007 г. яе атры- малі 126 прадстаўнікоў навуко- вых калектываў практычна ўсіх падраздзяленняў БДУ на суму 120 млн руб.

Ад імя нашага ўніверсітэта зроблена некалькі прапаноў па ўдасканаленні супрацоўніцтва з НАН Беларусі:

- арганізацыя работы з пра- мысловасцю праз навукова- практычныя цэнтры НАН РБ;

- для паўнаартаснай работы кафедраў двайнога падпарадка- вання неабходна дапрацоўка палажэнняў аб такіх структу- рах (механізм фінансавання, матэрыяльна-тэхнічнага забес- печэння кафедры, крыніцы ар- ганізацыйна-фінансаванага су- правяджэння і г. д.);

- арганізацыя і стварэнне сум- месных з НАН Беларусі цэнтраў калектывага карыстання уні- кальнымі і каштоўным абсталя- ваннем;

- садзейнічанне прыцягненню моладзі ў НАН Беларусі праз ар- ганізацыю дзейнай сістэмы выканання курсавых і дыплом- ных работ студэнтаў у НАН Бе- ларусі з далейшым іх праца- ўладкаваннем;

- прыцягненне на грамадскіх пачатках вядучых спецыялістаў НАН Беларусі да працы ў БДУ на ўмовах сумяшчальніцтва (і наадварот).

У 2007 г. супрацоўнікамі і аспі- рантамі БДУ абаронена 4 док- тарскія і 54 кандыдацкія дысер- тацыі. Доктарскія дысертацыі абаронены супрацоўнікамі ФПМІ, ФФСН, НДІ ППФ, НДІ ЯП.

Пры БДУ ў 2007 г. дзейнічалі 19 спецыялізаваных саветаў па абароне дысертацый (з іх 18 – доктарскіх), у якіх за 2007 г. абаронена 107 дысертацый, з іх 25 – супрацоўнікамі БДУ.

Такім чынам, саветы па аба- ронах дысертацый, што дзейні- чаюць пры БДУ, актыўна вядуць працу па атэстацыі кадраў вышэйшай кваліфікацыі не толькі для БДУ, але і для іншых арганізацый рэспублікі.

Навукова-даследчая работа студэнтаў з’яўляецца неад’ем- ным кампанентам адукацый- най сістэмы ВДУ, які змацоў- вае навучальны і навуковы працэсы вышэйшай школы.

Як відаць са слайда 5,

Працягвае ўдасканалвацца сістэма грантаў для студэнтаў і аспірантаў БДУ. Штогод больш за 80 % выпускнікоў – удзель- нікаў конкурсу грантаў пасту- паюць у магістратуру і аспіран- туру БДУ, НАН Беларусі і інш.

Студэнты і супрацоўнікі БДУ, якія дасягнулі высокіх вынікаў у навукова-даследчай рабоце, пераможцы конкурсаў, алімпіяд, выдатнікі вучобы ад- значаны Спецыяльным фондам Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адо- ранных навучэнцаў і студэнтаў. У адрозненне ад двух папяр- эдніх гадоў матэрыяльную да- памогу ад Фонду атрымалі і дзве нашыя студэнцкія навуко- ва-даследчыя лабараторыі.

У 2007 г. 41 найменне новай навукова-тэхнічнай прадукцыі, распрацаванай у БДУ, ганаравана на міжнародных інавацый- ных конкурсах: у нашай скар- бонцы 11 залатых, 8 срэбных і 2 бронзавыя медалі, 22 дыпло- мы (гл. слайд 6).

Міжнароднае, навуковае і на- вукова-тэхнічнае супрацоўніц- тва здзяйснялася па 123-х дамо- вах з замежнымі ўстановамі і ар- ганізацыямі з 29-ці краін. Упер- шню ў практыцы супрацоўніц- тва Кітая і Беларусі распачала- ся рэалізацыя супольных праек- таў. Стартвала сумесная аспі- рантура БДУ і Харбінскага ўніверсітэта навукі і тэхнікі. Праведзены перамовы на конт ад- крыцця Беларуска-кітайскага цэнтра навуковых даследаван- няў. Назіралася павелічэнне сродкаў, што паступалі ад міжнародных кантрактаў. У вы- ніку выканання 74-х такіх кан- трактаў і дамоў разам з даслед- чымі цэнтрамі, інстытутамі, фірмамі і кампаніямі 16-ці краін было зароблена валютных сродкаў на суму 1786 тыс. дол. ЗША (гл. слайд 7).

Ёсць усе падставы меркаваць, што дасягнутыя Белдзяржуні-

Слайд 6.

Узнагароды, атрыманыя на выставах

У 2007 годзе
Колькасць
узнагарод

- 11 залатых медалёў
- 6 срэбных
- 2 бронзавых
- 22 дыпломы

У аспірантуры БДУ ў 2007 г. навучалася 640 чалавек, сярод якіх на дзённай форме – 409. Колькасць аспірантаў-замеж- нікаў у справаздачным годзе значна павялічылася ў параў- нанні з 2006 г. (37) і склала 65 чалавек. У 2007 г. выпуск з аспі- рантуры БДУ склаў 207 чалавек (з улікам РІВШ). З 136-ці вы- пускнікоў вочнай формы наву- чання 56 працаўладкаваны ў БДУ, з іх 40 – на выкладчыцкіх пасадах. Аспірантамі ў 2007 г. у тэрмін абаронена 14 дысерта- цый. Сярод іх лідзіруюць фізіч- ны факультэт (20 % ад выпуску), хімічны (16,7 %), гістарычны (17,6 %), факультэт філасофіі і сацыяльных навук (14,3 %).

Каб прааналізаваць сітуацыю з абаронамі кандыдацкіх дысер- тацый за апошнія 3 гады, на слайдзе 4 падаецца інфармацыя пра колькасць абарон выпуск-нікамі аспірантуры 2005 г. у тэрмін і пасля заканчэння аспі- рантуры. Можна ўбачыць, што сярод прыродазнаўчых факуль- тэтаў пяршыняе біяфак, хімфак і мехмат. Сярод гумані- тарыяў – філфак, факультэт міжнародных адносін і гістфак.

У аспірантуру БДУ ў 2007 г. залічана 175 чалавек, з іх 126 – на дзённую форму навучання.

апошнім часам павялічваецца колькасць студэнтаў, якія ўдзельнічаюць ва ўсіх формах НДРС, у тым ліку і тых, хто працуюць на платнай аснове. Дзейнічалі студэнцкія навукова-

Слайд 7.

ЗНЕШНЕЭКАНАМІЧНАЯ ДЗЕЙНАСЦЬ

Агульныя сумы кантрактаў, тыс. дол. ЗША

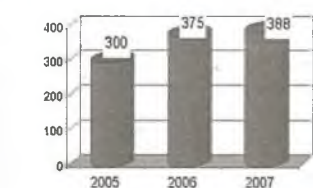
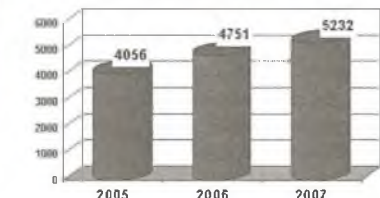
Навукова-тэхнічная прадукцыя БДУ ў 2007 годзе была пастаўлена на 74 кантрактах у 16 краін свету на агульную суму 1,786 млн дол. ЗША

даследчыя лабараторыі, гурткі, была арганізаваная работа спец- семінараў, студэнцкіх навуко- вых таварыстваў, выконваў свае функцыі Савет па навукова-дас- ледчай рабоце студэнтаў і аспі- рантаў універсітэта.

версітэтам у 2007 г. поспехі ў на- вукова-інавацыйнай дзейнасці атрымаюць развіццё і пры гэ- тым БДУ як вядучая ВДУ Рэс- публікі Беларусь зробіць знач- ны ўнёсак у навукова-тэхнічнае забеспячэнне асноўных галін эканомікі і сацыяльнай сферы.

Слайд 5.

Колькасць студэнтаў, якія ўдзельнічаюць ва ўсіх формах НДРС

Колькасць студэнтаў, якія вядуць навуковыя даследаванні на платнай аснове

АБ'ЯВА

БЕЛАРУСКІ ДЗЯРЖАЎНЫ УНІВЕРСИТЭТ

аб'яўляе конкурс на замяшчэнне пасадаў:

ЗАГАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: раманскага мовазнаўства, германскіх моваў;

ПРАФЕСАРА КАФЕДРЫ гісторыі Расіі;

ДАЦЭНТАЎ КАФЕДРАЎ: эканамічнай геаграфіі замежных краін, эканамічнай геаграфіі Беларусі і дзяржаў Садружнасці, фізічнай геаграфіі маперыкоў і акіянаў і метадыкі выкладання геаграфіі, геадэзіі і картаграфіі, глебазнаўства і геалогіі, дынамічнай геалогіі, агульнага землязнаўства, аналітычнай хіміі, агульнай хіміі і метадыкі выкладання хіміі, высокамалекулярных злучэнняў, крымінальнага права, тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, грамадзянскага працэсу і працоўнага права, гісторыі Беларусі старажытнага часу і сярэдніх вякоў, гісторыі журналістыкі і літаратуры, стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, раманскага мовазнаўства, гісторыі беларускай літаратуры, гісторыі беларускай мовы, нямецкага мовазнаўства, англійскай мовы эканамічных спецыяльнасцяў, германскіх моваў;

СТАРШЫХ ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: фізічнай геаграфіі маперыкоў і акіянаў і метадыкі выкладання геаграфіі, геадэзіі і картаграфіі, агульнай хіміі і метадыкі выкладання хіміі, тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, этналогіі, музейлогіі і гісторыі мастацтваў, нямецкай мовы, стылістыкі і літаратурнага рэдагавання, англійскай мовы гуманітарных спецыяльнасцяў, раманскіх моваў;

ВЫКЛАДЧЫКАЎ КАФЕДРАЎ: тэорыі і гісторыі дзяржавы і права, раманскага мовазнаўства, англійскай мовы гуманітарных спецыяльнасцяў, англійскай мовы эканамічных спецыяльнасцяў.

Тэрмін конкурсу – адзін месяц з дня апублікавання аб'явы.

Адрас: г. Мінск, вул. Бабруйская, 5а, упраўленне кадраў; тэл. 209-54-36.

НАВУКАЁМІСТАЯ ВЫТВОРЧАСЦЬ У ПАШАНЕ

Апошнім часам назва "Канстуктарскае бюро спецыяльнай тэхнікі" БДУ часцяком узгадваецца ў сродках масавай інфармацыі ў сувязі з выпускам высокакаснай прадукцыі, якая карыстаецца стабільным попытам у дарожнікаў, чыгуначнікаў, медыкаў. Такая паспяхова дзейнасць чым не падстава для больш шчыльнага знаёмства?

Слова дырэктару КБСТ Уладзіміру КАРПІЛОВІЧУ:

– Нашаму прадпрыемству ўдалося пасля 90-х гадоў захаваць свае навуковыя і працоўныя кадры, наладзіць на належным узроўні вытворчасць і атрымліваць прыбытак. Уся наша прадукцыя сертыфікавана і абаронена патэнтамі Рэспублікі Беларусь і Расійскай Федэрацыі. Сістэма менеджменту якасці прадпрыемства атэставана ІСО 9001–2001. Прадукцыя КБСТ штогод прызнаецца найлепшым таварам года. Мы з'яўляемся членам Навукова-тэхналагічнай асацыяцыі "Інфапарк" і пастаянна ўдзельнічаем ў розных інавацыйных праграмах.

– Уладзімір Юр'евіч, што за спецыяльную тэхніку вы выраблялі і чаму КБСТ перайшло на выпуск абсталявання для кіравання дарожным рухам?

– Наша ўнітарнае прадпрыемства было створана ў 1988 г. з мэтай распрацоўкі звышсакрэтнага радыёэлектроннага абсталявання для абароннай прамысловасці СССР. У 1992 г. пасля распаду Саюза Саюза мы страцілі пастаянных заказчыкаў з Расіі, і выраб спецыяльнай тэхнікі быў перапынены аж да 1996 г. Аднак тут застаўся кваліфікаваны навуковы персанал, і мы пачалі думаць над арганізацыяй навукаёмкай тэхналагічнай вытворчасці і шукаць новае поле дзейнасці. Нам падалося цікавым заняцца сістэмай кіравання дарожным рухам.

Раней прадукцыю такога кшталту выпускаў Інстытут ў Омску. Пасля распаду гаспадарчых сувязяў айчынная сістэма кіравання дарожным транспартам прыйшла ў заняпад. Паколькі адразу вырашыць усё яе патрэбы мы не маглі, то пачалі з распрацоўкі дарожнага кантролера. Гэта шматпрацэсарная сістэма, спецыялізаваны кампютар, які кіруе светлафорамі і ад якога залежыць бяспека на дарогах. Кантролеры, якія былі ўстаноўлены раней, да гэтага часу састарэлі. Мы ж распрацавалі больш сучасныя і пастаянна мадэрнізем нашу прадукцыю. Спачатку мы выпускалі кантролер "Думка С-1", затым "Думка С-2", а нядаўна распрацавалі 3-ю мадэль, серыйная вытворчасць якой будзе наладжана ўжо сёлета. Летам нашае прадпрыемства выпусціць юбілейны тысячны кантролер.

Нашы кантролеры – універсальныя і могуць працаваць як з лямпачнымі светлафорамі,

Дырэктар КБСТ Уладзімір Карпіловіч.

ходных і 1,5 тыс. транспартных. Сёлета плануем вырабіць каля 5 тыс. светлафораў адпаведна. З лета 2007 г. мы вырабляем толькі новыя светладыёдныя светлафоры і дзеля гэтага перабсталівалі ўсю тэхналогію вытворчасці.

Практычна ўсе беларускія гарады зацікавіліся нашай навінкай. Сёння каля 40 % гэтай прадукцыі закупляе сталіца, астатнія трапляюць у іншыя абласныя цэнтры. Маём заказы з Расіі і розных краін СНД.

Начальнік канструктарскага аддзела Яўген Пуставойт сочыць за зборкай модуля сілкавання дарожнага кантролера серыі "Думка С".

якія засталіся з былых часоў, так і з новымі, светладыёднымі, якія мы пачалі выпускаць зусім нядаўна.

– Раскажыце больш падрабязна пра светладыёдныя прылады, якія празваны ў СМІ светлафорамі новага пакалення.

– Напачатку мы выпускалі светлафоры старога ўзору – лямпачныя. Аднак пры гэтым мы пачалі разлічваць на расійскіх вытворцаў, якія выраблялі адпаведныя карпусы. Таму вырашылі распрацаваць уласныя, больш "правунутыя".

Ад сваіх папярэднікаў новыя светлафоры адрозніваюцца не толькі сучасным дызамнам. Вонкавая частка выканана з полікарбанату без прымянення расейскай лінзаў, якія пагаршаюць бачнасць сігналаў пры прамым уздзеянні сонечных промяняў. Для большай выразнасці сігналаў новыя светлафоры могуць пастаўляцца са шчытамі чорнага колеру. Вага светладыёднага светлафора не перавышае 5–7 кг, што дазваляе ўстанаўліваць іх не толькі на стойках, але і на вынасных штангах і расцяжках. Вопытны ўзор з'явіўся ў Мінску ў канцы 2005 г. на скрыжаванні проспекта Незалежнасці і вуліцы Гарадскі вал. Серыйная вытворчасць светладыёдных светлафораў пачалася ў мінулым годзе. Летась мы выпусцілі 3 тыс. светлафораў: 1,5 тыс. пеша-

ма кіравання. Старыя цэнтры кіравання транспартнымі развязкамі ўсё яшчэ выкарыстоўваюць кабельныя сеткі. Новы тып сувязі ўкараняюць ў аддаленых мікрааёнах, куды правесці кабель праблематычна. У Мінску існуе пакуль толькі вопытны ўчастак на 20 светлафораў у мікрааёне "Сухарава". Нядаўна мы выканалі тэхналагічны праект для Міністэрства ўнутраных спраў па ўвядзенні аналагічнага ўчастка ў мікрааёнах "Малінаўка" і "Паўднёвы Запад".

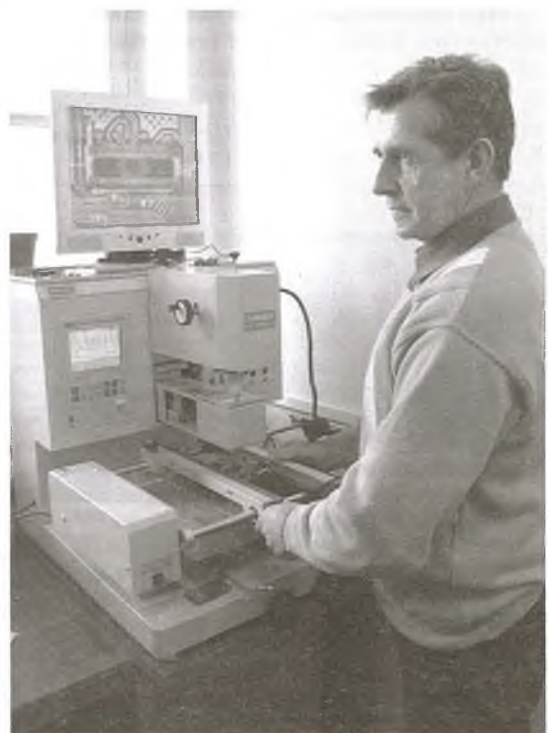
– Якія яшчэ распрацоўкі на замовы іншых арганізацый вы ажыццяўляеце?

– Беларуская чыгунка зацікавілася нашым ноў-хаў – дыстанцыйным кіраваннем асвятлення. Яно заключаецца ў тым, каб на перагонах падчас адсутнасці пезда святло працавала ў рэжыме паніжанага энергаспажывання.

– Медыцынскае галіна, мабыць, таксама чакае вашай увагі. Ці робіцца што-небудзь для бальніц і паліклінік?

– Сёння айчынная медыцына ў плане інфарматызацыі знаходзіцца ў сумным стане (у Расіі і ва Украіне гэты працэс ідзе больш актыўна). Тут яшчэ непачаты край работы: гэта і вырашэнне праблемы дакументавароту, і стварэнне электроннай гісторыі захворвання і г. д. Нашыя распрацоўкі для медыцыны зарэгістраваны ў Фондзе алгарытмічных праграм Міністэрства аховы здароўя Беларусі. Некалькі разоў мы выйгралі тендэры на пастаўку рабочых месцаў для дыягнастычнага абследавання, такіх, як ультрагукавыя дыягнастычныя апараты, тамографы, рэнтген і іншыя. Ва ўсіх сталічных бальніцах, у якіх праведзены капітальны рамонт, мы працуем над стварэннем лакальнай сеткі інфармацыйнай прасторы. Мы ствараем сістэмы пракаліравання і архівавання медыцынскіх даследаванняў, з дапамогай якіх стане магчымым рабіць потым абагульненні. Распрацоўваем перасоўныя станцыі для рэгіёнаў, якія аказаліся ў зоне радыяактыўнага забруджвання, і г. д. Думаем нават над стварэннем элементаў тэле-медыцыны, калі медыцынскія даследаванні можна будзе дасылаць для кансультацыі з аддаленых рэгіёнаў у сталіцу.

Ганна ЛАГУН
Фота Генадзя КРАСКОЎСКАГА

Устаноўка для мантажу СМД-радыёэлементаў.

БДУ ў СМІ БЕЛАРУСІ

Выстава "Вясна-2008" – На філфаку БДУ прадэманстравалі галерэю партрэтаў беларускіх асоб, зробленых... з пуху дзьмухаўцоў ("Настаўніцкая газета", 22.03).

Выбары сакратара арганізацыі ВРСМ БДУ – БелТА (20.03, 21.03, 23.03).

Вучоныя БДУ распрацавалі высокаэфектыўны препарат для лячэння стэнакардыі – БелТА (20.03).

Конкурс "Міс Вясна БДУ" – БелТА (20.03); "Вясну ўжо выбралі. Міс Вясна-2008" ("Звязда", 21.03).

Гутарка з намеснікам дырэктара па маркетынгу навукова-вытворчага рэспубліканскага ўнітарнага прадпрыемства "Адамас БДУ" Уладзімірам Фядорчанкам пра вытворчасць алмазаў – "Мае валасы – маё багацце" ("Звязда", 18.03).

Перамога студэнтаў БДУ на Беларускай юрыдычнай алімпіядзе – БелТА, БелаПАН (17.03); "Будучыя юрысты правярылі на веданне беларускай мовы" ("Звязда", 21.03).

Свае варыянты цудаў Беларусі прапануюць выкладчыкі і студэнты гістарычнага факультэта БДУ – "Ці не з'яўляюцца галоўным цудам Беларусі жанчыны?" ("Народная газета", 15.03).

Узнагароды VIII Маскоўскага салона інавацый і інвестыцый за навуковыя распрацоўкі БДУ – БелТА, БелаПАН, naviny.by (11.03); "Знай нашых!" ("Вечерний Минск", 12.03); "СБ – Беларускае прэс-службы БДУ

русскі сёння" (13.03); "Знамя юности" (14.03); "Четырежды золотые" ("Рэспубліка", 15.03).

Сумесны адукацыйны праект пасольства Італіі ў Беларусі і БДУ – БелаПАН, naviny.by (11.03).

Фестываль эстрады БДУ – "Пішаш музыку? Паедзеш у Кіеў..." ("Звязда", 07.03).

Пытанні, звязаныя з рэгістрацыяй абітурыентаў на сумоўе па некаторых спецыяльнасцях – "На сабеседованні проверят общий уровень развития" ("Комсомольская правда в Белоруссии", 07.03); "Комиссии будут настроены лояльно" ("Рэспубліка", 07.03); "Разбудите правоведов, растолкайте журналистов, потрясите таможенников за плечо" ("Народная газета", 13.03, 20.03); naviny.by (11.03); "Новаўвядзенне наўрад ці паўплывае на конкурсы" ("Настаўніцкая газета", 11.03); БелТА, tut.by, naviny.by (17.03); news.open.by (18.03); "Вечерний Минск" (18.03); "В ритме беседы" ("СБ – Беларусь сегодня", 19.03); "На прафадбор актыўна рэгіструюцца толькі школьнікі..." ("Звязда", 22.03).

Дэкан філфака БДУ Віктар Авішчык прадстаўляе факультэт; алімпіяда мехмата БДУ; заданні па матэматыцы і хіміі для падрыхтоўкі ў Ліцэй БДУ – "Репетитор", № 3.

Пра гэтыя і іншыя падзеі паведамлялася таксама на беларускіх тэле- і радыёканалах.

Паводле інфармацыі прэс-службы БДУ

